

Validatierapport

Projectplan

Projectnaam:	Projectplan De Nesse
Projectnummer	SNK-A-4
Type:	CO ₂ -emissiereductie door verhoging grondwaterpeil in veengebieden ('Valuta voor Veen')
Datum validatie	17 oktober 2022

Projectnaam De Nesse	Projectnummer SNK-A-4
Validatie uitgevoerd door C. J. Arthers, BSc CEng	Cliënt NMZH en Stichting het Zuid Hollands Landschap
Conclusie validatierapport Uit de validatie blijkt dat het projectplan aan alle 24 relevante criteria uit het methodedocument voldoet. Een gedetailleerde rapportage over gehanteerde criteria tijdens de validatie is opgenomen in paragraaf 2.3 van dit rapport	
Handtekening validator 	Datum 17 oktober 2022

1. Inleiding

Om de betrouwbaarheid van haar koolstofcertificaten te waarborgen maakt Stichting Nationale Koolstofmarkt gebruik van onafhankelijke deskundigen bij het toetsen van projecten: vooraf bij het toetsen voor toelating (Validatie) en achteraf bij de controle van de bereikte emissiereductie t.b.v. uitgifte van certificaten (Verificatie). Dit rapport beschrijft de Validatie: de controle van het projectplan vooraf.

1.1. Doel van de validatie

Het doel van de validatie is om te beoordelen of het projectplan voldoet aan de vereisten zoals geformuleerd in het methodedocument voor het betreffende projecttype. Het gaat om vereisten ten aanzien van:

- het projecttype,
- de additionaliteit van het project en de emissiereducties ,
- de projectgrens,
- het vaststellen van een realistisch beeld van de situatie zoals die zou zijn geweest zonder het project (de baseline),
- de emissies als gevolg van het project, inclusief methoden om deze te berekenen,
- de emissiereductie als gevolg van het project, als het verschil tussen baseline- en projectemissies,
- het opgestelde plan voor monitoring van de emissiereductie, en
- het omgaan met de risico's voor het behalen van de emissiereductie.

1.2. Validatieproces

De validatie wordt uitgevoerd door een onafhankelijke validator op verzoek van Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK).

Het validatieproces ziet er als volgt uit:

1. De validator stelt een validatiemodel op aan de hand van het methodedocument. Hierbij identificeert hij alle relevante toetsingscriteria en legt ze vast in de vorm van een spreadsheet.
2. De validator toetst het ingediende projectplan aan elk van de criteria uit het validatiemodel. Mogelijke uitkomsten per criterium zijn:
 - Ja: het projectplan voldoet aan het criterium.
 - Nee: het projectplant voldoet niet aan het criterium.
 - NVT: het criterium is niet van toepassing op het projectplan.

Voor de criteria waar de validator 'nee' oordeelt, geeft hij de reden aan en verbeterpunten.

3. SNK communiceert het oordeel van de validator met de projectpartij(en).
4. Het aangepaste projectplan wordt na indiening bij SNK voorgelegd aan de validator, die de stap bij 2) hierboven herhaalt. Hij concentreert zich op de criteria waarvoor verbeterpunten zijn aangebracht.
5. Indien nodig herhalen de stappen 2-4 zich.
6. Wanneer de validator concludeert dat het projectplan aan alle criteria voldoet, en dus in overeenstemming is met het methodedocument, geeft hij een positief validatieoordeel af. Dit wordt door SNK gecommuniceerd met de projectpartij(en).

2. Validatie

2.1. Korte projectomschrijving

Projectnaam	Projectplan De Nesse
Projectnummer	SNK-A-4
Projectpartij(en)	NMZH en Stichting het Zuid Hollands Landschap
Locatie	Polder de Nesse, Krimpenerwaard, Zuid Holland
Verwachte startdatum project	Januari 2023
Emissiereductiemaatregel	CO ₂ -emissiereductie door verhoging grondwaterpeil in veengebieden ('Valuta voor Veen')
Geschatte emissiereductie per jaar	401 tCO ₂ -eq per jaar
Verwachte looptijd project	10 jaar

2.2. Tijdpad

Stap	Datum	Uitkomst
1^e Indiening projectplan	15 maart 2021	
Validatieoordeel	18 april 2021	Uit het projectplan blijkt onvoldoende dat er sprake is van een additioneel project. Het beschreven project lijkt nl. op de huidige situatie, gerealiseerd na de peilverhoging in 2018 (websites en nieuwsberichten over dit natuurgebied spreken over een reeks van maatregelen om het peil te verhogen in 2018, optimaal beheer voor watervogels, extra regenwaterberging in de wintermaanden, plas/dras, enzovoorts). Om in aanmerking te komen voor certificaten moet er sprake zijn van een nieuw project (te starten na aanmelding project aan SNK) waarin het peil omhooggezet wordt ten opzichte van de huidige situatie. Ook moet het nieuwe peil hoger zijn dan nodig voor het beheertype waarvoor subsidie wordt ontvangen. Beide aspecten zijn onvoldoende aangetoond. Verder is de berekening niet geheel correct uitgevoerd en is de voorgestelde werkwijze met referentieperceel en pomp vooralsnog niet acceptabel.
Indiening aangepast projectplan (versie 2)	1 juni 2021	
Validatieoordeel	17 juni 2021	Er moet er sprake zijn van een project dat pas van start gaat na aanmelding aan SNK (zie SNK Regel "Van projectplan tot uitgifte van certificaten"). Uit openbare informatie (website en nieuwsberichten) blijkt echter dat het hier om een reeds 3 jaar in uitvoering zijnde plan voor essentieel dezelfde peilverhoging. De toelichting in het aangepaste projectplan dat "drie jaar op rij vanwege extreme droogte, blauwalgen en sabotage in de omgeving maar gedeeltelijk invulling kon worden gegeven aan de voorgenomen beperkte(re) drooglegging" lijkt dit te bevestigen. Dat de extra peilverhoging nog niet structureel is doorgevoerd doet hier niet ter zake. Op basis van de huidige informatie moet het project dan helaas worden afgewezen.

		<p>Verder voldoet het aangepaste projectplan niet op 5 specifieke criteria uit het Methodedocument, met 2 oorzaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er is niet aannemelijk gemaakt dat het voorgestelde referentieperceel met aparte pomp representatief is voor het projectgebied in de "oude" situatie. Hiermee is de baseline peil onvoldoende vastgesteld. • er lijkt een foutje te zitten in de excelberekeningen voor CO₂ en CH₄ in Tabellen 5 en 6 - de berekende waarden kloppen namelijk niet.
Nagestuurde informatie t/m mei 2022	1 juni 2022	
Validatieoordeel	6 juli 2022	<p>De peilverhoging t.o.v. het onderpeil -2,46 NAP in natuurgebied De Nesse is vanaf 2018 ingezet terwijl het SNK-project pas in maart 2021 is aangevraagd. Volgens de SNK regels (ook de versie ten tijde van het indienen van het projectplan) gaat een project van start na validatie van het projectplan of, indien men eerder wil beginnen, na registratie bij SNK. Toen dit project van start ging bestond echter de mogelijkheid om een project vooraf te registreren nog niet. Het bestuur van SNK heeft besloten dat de door projectindieners getoonde interesse in Valuta voor Veen ten tijde van het opzetten van het grondwaterpeil als gelijk kan worden beschouwd aan de huidige mogelijkheid voor projectregistratie. Op basis hiervan is de genoemde peilverhoging voorafgaand aan het indienen van het projectplan geen belemmering voor de toets op additionaliteit noch de vaststelling van de baseline.</p> <p>Op 4 punten moet de huidige versie van het projectplan nog worden aangepast of aangevuld, met 3 oorzaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er is niet voldoende aannemelijk gemaakt dat het voorgestelde referentieperceel representatief is voor het projectgebied in de "oude" situatie • er zit een foutje in de excelberekeningen voor CO₂ en CH₄ in Tabellen 5 en 6 • uit overleg met Wetterskip Fryslân is gebleken dat de formules voor grondwaterstand iets anders moeten worden toegepast.
Indiening aangepaste versie (versie 3)	8 augustus 2022	
Validatieoordeel	28 augustus 2022	<p>Bij de validatie van deze versie van het projectplan blijft nog één vraag die er bij de vorige validatie ook stond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er is niet voldoende aannemelijk gemaakt dat het voorgestelde referentieperceel representatief is voor het projectgebied in de "oude" situatie.

		Weliswaar is er nu een mail van het waterschap bijgesloten waarin het gekozen referentieperceel acceptabel wordt genoemd. In deze mail is echter geen toelichting op de eerder gestelde vragen (zie hieronder bij criterium 5.2) zodat nog steeds onvoldoende blijkt waarom dit perceel representatief is voor de Nesse vóór de peilverhoging. Ook is niet aangegeven op de kaart waar de meetbuizen zullen worden geplaatst en waarom nu gekozen is voor een locatie aan het andere eind van de eendekooi wat op eerst gezicht minder representatief lijkt (bomen).
Indiening aangepast projectplan (versie 4)	17 oktober 2022	
Validatieoordeel	17 oktober 2022	Uit de validatie blijkt dat het projectplan aan alle 24 relevante criteria uit het methodedocument voldoet.

2.3. Validatiebevindingen

Hierna volgt een gedetailleerde rapportage van de validatie met identificatie van criteria op basis van het methodedocument en oordeel van het projectdocument op grond hiervan.

Validatie	Project: Projectplan de Nesse - versie 17 oktober 2022	Resultaten toets op de validatiecriteria
	Validator: C J Arthers Datum: 17/10/2022	
		24 Ja 0 Nee 0 ? 36 NVT
Conclusie:	Uit de validatie blijkt dat het projectplan aan alle 24 relevante criteria uit het methodedocument voldoet.	
		NB: Dit validatieschema is een afgeleid document ter ondersteuning van een gestructureerd validatieproces. Bij validatie en verificatie zijn SNK Regels leidend, gevolgd door het bepaalde in het betreffende Methodedocument. Wel kunnen tijdens het validatieproces aanvullende eisen worden gesteld waar het algemene principes betreft, zoals de nauwkeurigheid van GHG-emissieberekeningen of het toepassen van conservatieve aannames.
Methode-document:	Type project: CO2-emissiereductie door verhoging grondwaterpeil via pompgestuurde infiltratie of slootpeilverhoging in puur-veengebieden en klei-op-veengebieden. ('Valuta voor Veen') Datum: update 7 januari 2021 met technische correcties 1 april Kenmerk: GDNK-Groen-Veenweide-005 Status: Vastgesteld	

SNK Rulebook	Criterium-nummer	Criteria voor validatie, (afgeleid) uit Proces- en additionaliteitsregels	Project voldoet Ja/Nee/?/ NVT	Toelichting validator op criterium/resultaat
Proces van projectplan tot uitgifte van certificaten (versie 6.1)	0.1	<p>Voor de additionaliteit van de emissiereductie is het belangrijk dat er sprake is van een nieuw project (of maatregel). Het is niet toegestaan een bestaand project dat al van start is gegaan, alsnog aan te melden als SNK-project. Dan zou er namelijk geen sprake zijn van additionele (extra) CO2-emissiereductie. Er wordt door SNK daarom altijd getoetst of de werkzaamheden niet al zijn begonnen voordat de validatie afgerond is. Alleen onder zeer specifieke omstandigheden kan een doorstart of uitbreiding van een bestaand project wel in aanmerking komen voor SNK-project. Dit is mogelijk als:</p> <ul style="list-style-type: none"> het originele project is gestrand door gebrek aan financiën en daarom geen doorgang kan vinden; het project stopt na de vooraf bepaalde projectduur en de aanvraag betrekking heeft op de periode daarna; het project uitbreidt, voorbij de vooraf bepaalde grenzen (in de tijd, uitvoeringsgebied, grootte van de maatregel, etc). In dit geval kan de uitbreiding in aanmerking voor SNK-certificaten komen. <p>SNK zal zulke aanvragen zeer zorgvuldig beoordelen om de additionaliteit te bewaken. De bewijslast ligt bij de projectindieners.</p> <p>Wanneer men in afwijking van de gangbare procedure toch een project wil starten voordat het projectplan is ingediend en gevalideerd, kan dat onder bepaalde omstandigheden en mits het project vooraf wordt geregistreerd bij SNK. Dan kunnen ook certificaten worden ontvangen tijdens de periode tussen projectregistratie en validatie van het projectplan. Voor deze registratie vooraf gelden de volgende voorwaarden:</p> <ol style="list-style-type: none"> Voordat het project start, meldt de projecteigenaar het project aan bij SNK voor opname in het register, middels het registratieformulier. De periode tussen aanmelding van het project en validatie van projectplan is maximaal twee jaar. In bijzondere gevallen, en op goede gronden, kan het bestuur besluiten om bij voorwaarde een periode langer dan twee jaar toe te staan, bijvoorbeeld, wanneer validatie buiten de invloed van de projectpartij is verstraagd. 	Ja	<p>De peilverhoging t.o.v. het vergunde onderpeil -2,46 NAP in natuurgebied De Nesse is vanaf 2018 ingezet terwijl het SNK-project pas in maart 2021 is aangevraagd.</p> <p>Volgens de SNK regels (ook de versie ten tijde van het indienen van het projectplan) gaat een project van start na validatie van het projectplan of, indien men eerder wil beginnen, na registratie bij SNK. Toen dit project van start ging bestond echter de mogelijkheid om een project vooraf te registreren nog niet. Het bestuur van SNK heeft besloten (besluit medegegeeld 1 juli 2022) dat de getoonde interesse in Valuta voor Veen ten tijde van het opzetten van het grondwaterpeil als gelijk kan worden beschouwd aan de huidige mogelijkheid voor projectregistratie. Op basis hiervan is de genoemde peilverhoging voorafgaand aan het indienen van het projectplan geen belemmering meer voor de toets op additionaliteit noch de vaststelling van de baseline.</p> <p>De interesse van projectindieners in het toepassen van Valuta voor Veen in De Nesse is aangetoond m.b.v. e-mails uit de betreffende periode (beschikbaar gesteld april-mei 2022).</p>

Hoofdstuk Methodedoc.	Criterium-nummer	Criteria voor validatie, (afgeleid) uit Methodedocument.	Project voldoet Ja/Nee/?/ NVT	Toelichting validator op criterium/resultaat
1. Inleiding				
2. Beschrijving projecttype				
	2.1	In het projecttype Valuta voor Veen (VvV) wordt CO2-emissie verminderd door het grondwaterpeil in ..veengebieden .. omhoog te brengen met behulp van pompgestuurde infiltratie (Drukdrainage) of slootpeilverhoging, waardoor oxidatie van het veen en daarmee de uitstoot van CO2 wordt vermeden.	Ja	Slootpeilverhoging. Het waterpeil wordt beheerd door het Hoogheemraadschap. Met oog op de weidevogels wordt het waterpeil op 255 ha gedurende een deel van het jaar (voorafgaand en tijdens het broedseizoen) aan de bovenkant van het peilbesluit gehouden op -2,31 m NAP (0,11 m beneden maaiveld) t.o.v. de ondergrens van het peilbesluit van -2,46 m NAP (0,26 m beneden maaiveld)
	2.2	Deze methode is van toepassing op zowel 'puur' veenweidegebieden als klei-op-veenweidegebieden met een voldoende dik 'veenpakket' en zowel agrarische functie als voor behoud van en nieuw te ontwikkelen natuurgebieden. Het droogliggende deel van de veenlaag wordt hierbij als uitgangspunt genomen. Het waterpeil verhogen om een eventueel afdekkende kleilaag te vernatten heeft voor Valuta voor Veen geen toegevoegde waarde omdat kleivernatting niet leidt tot verminderde CO2-emissie.	Ja	Puur veen, dikte 1,15 - 1,7 m.
	2.3	Belangrijk uitgangspunt bij VvV is dat de verhoging van het waterpeil plaatsvindt op vrijwillige basis	Ja	
	2.4	Grondeigenaren kunnen in gezamenlijkheid bepalen hoeveel het peil omhoog gezet gaat worden ten opzichte van de voorgeschreven baseline (zie onderdeel 5). Dit wordt vervolgens voor een bepaalde tijd privaatrechtelijk vastgelegd. In geval van slechts één betrokken grondeigenaar hoeft dit laatste niet.	Ja	Eigenaar Zuid Hollands Landschap
	2.5	Dit projecttype kan op drie verschillende wijzen worden uitgevoerd:		
	2.5.a	1. VvV met behoud van agrarische weidefunctie: Hierbij wordt het waterpeil in het veenweidegebied omhoog gezet, maar behoudt het gebied zijn agrarische functie voor het telen van gras. Ook het extensiveren van landbouw in combinatie met vormen van agrarisch natuurbeheer met een verhoogd waterpeil valt hieronder, inclusief landbouwgebied dat is veranderd in natuurgebied.	NVT	
	2.5.b	2. VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludiculturen): Het waterpeil wordt in deze toepassing zodanig hoog gezet dat het gebied geschikt gemaakt wordt voor het telen van andere gewassen dan gras, met name gewassen die bij uitstek gedijen bij een hoger waterpeil (lisdodde, cranberry's, etc.). Ook hierbij behoudt het gebied zijn agrarische functie. In de praktijk is deze vorm van VvV, met grondwaterstanden nabij maaiveld vooral geschikt in combinatie met slootpeilverhoging of pompgestuurde peilverhoging in combinatie met dijkes of kades. omdat het onder water zetten van een locatie met behulp van pompgestuurde infiltratie zonder afdamming vaak niet mogelijk is.	NVT	

2.5.c	3. VvV met natuurontwikkeling: Bij deze vorm van het projecttype wordt de functie van het gebied veranderd in natuur door het waterpeil zodanig hoog te brengen dat de natuur hier optimaal van profiteert, binnen de randvoorwaarden van het benodigde natuurbeheer. Onder deze categorie vallen ook inspanningen van natuurbeheerorganisaties om bestaande (laag/hoog) veengebieden te behouden dan wel uit te breiden. In de praktijk is deze vorm van VvV vooral geschikt in combinatie met slootpeilverhoging omdat de aanleg van drainagebuizen natuurschade kan veroorzaken.	Ja	
3. Bepaling van additionaliteit van emissiereductie			
3.1	Zolang de politiek geen verplichting oplegt om veenoxidatie tegen te gaan, kan VvV worden toegepast	Ja	Er is geen verplichting
3.2	Mocht het (deels) terugdringen van de CO2 uitstoot uit veengebieden wel verplicht worden dan kan de VvV-aanpak hierop anticiperen door de ambitie te verhogen en VvV toepassen voor het additionele deel.	NVT	
3.3	Indien VvV met behoud van agrarische weidefunctie: VvV met behoud van de weidefunctie kan gecombineerd worden met agrarisch natuurbeheer. De grondgebruiker ontvangt dan een agrarisch natuurbeheersubsidie op basis van het GLB. Een combinatie met VvV is alleen mogelijk als de grond méér vernat wordt dan op grond van het agrarische natuurdoel noodzakelijk is. Pas dan is er sprake van additionaliteit. In veenweidegebieden gaat het dan vaak om toepassing van weidevogelpakketten.	NVT	
3.4	Indien VvV met natuurontwikkeling of natuurbehoud: hier is pas sprake van additionaliteit als er meer wordt gedaan dan vanuit de natuurdoelstelling verplicht wordt gesteld (vergelijkbaar met hetgeen hierboven over agrarisch natuurbeheer is beschreven). Voor deze doelen wordt immers al beheersubsidie verstrekt. Het waterpeil dat vanuit de beheersubsidie wordt voorgeschreven, is dan de baseline. Alles wat daarboven wordt gedaan, is additioneel en komt in aanmerking voor CO2 certificaten. Alle natuuraanleg die bovenop de verplichtingen vanuit het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt gedaan, waarbij CO2 uitstoot uit veen wordt voorkomen en eventueel CO2 wordt vastgelegd (in de vorm van koolstof), komt in aanmerking voor financiering met CO2 certificaten. Er is immers een extra inspanning gedaan om CO2 uitstoot te voorkomen. Dat geldt zowel voor de aanleg van natuur buiten de begrenzing van het NNN alsmede voor een beheertype waarbij het waterpeil hoger wordt opgezet dan wat vanuit het natuurdoeltype nodig is, maar wel door het bevoegd gezag wordt toegestaan.	Ja	Gebied is sinds 2013 natuurgebied met weidevogel doelstelling en ontvangt hiervoor SNL subsidie. Peilbesluit is ook in 2016 hiervoor aangepast. De beheersubsidie stelt geen specifieke eis wat betreft grondwaterpeil. In het beheeradvies voor het betreffende natuurype N13.01 Vochtig Weidevogelgrasland staat: "Voor de meest kritische vogelsoorten is het gewenst dat het grondwater in het voorjaar (eind maart – begin april) niet verder dan 25 cm onder het maaiveld staat. Voor de grutto is dit maximaal 25-40 cm onder maaiveld. In de loop van het voorjaar (2e decade mei – juni) mag het grondwater wegzakken tot maximaal zo'n 45-55 cm onder maaiveld. Het slootpeil dat hier bij hoort is in het voorjaar 15 tot 30 cm onder maaiveld, in de tweede helft van mei uitkakkend naar maximaal circa 40 cm". De baseline (ondergrens van het peilbesluit (slootpeil -2,46 m NAP d.w.z. 26 cm onder maaiveld) voldoet al aan dit beheeradvies zodat de geplande peilverhogingen additioneel zijn.
4. Bepaling projectgrens			
4.1	De projectgrens wordt bepaald door het landbouw- of natuurgebied waarin het waterpeil omhoog gezet gaat worden ten behoeve van VvV. Zo'n gebied maakt onderdeel uit van het veenweidegebied of laag/hoog-veengebied met een natuurfunctie in Nederland.	Ja	Polder de Nesse in de Krimpenerwaard, deelgebied Nesse Natuur, 255 ha. Veenweidegebied.
4.2	Een gebied waar VvV wordt toegepast zal waterhuishoudkundig gezien een eenheid moeten zijn zodat de verhoging van het peil ook daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. Of het waterpeil moet in het gebied door de eigenaar eigenstandig geregeld kunnen worden.	Ja	Waterschap geeft aan het peil te kunnen regelen.
4.3	Voor de totale CO2-balans is het van belang om te weten of een VvV-project binnen of buiten het projectgebied nog andere effecten heeft. Als zo'n effect optreedt en dit een gevolg is van het handelen van de grondeigenaar/-gebruiker zelf, dan dient dit te worden verrekend in de CO2-emissiereductieberekeningen. Mogelijke effecten die optreden zijn:	NVT	
4.3a	Aantal koeien en kunstmestgebruik: Het (deels) extensiveren van het agrarisch bedrijf als gevolg van het toepassen van VvV kan mogelijk een effect hebben op het aantal koeien – en daarmee samenhangend de methaanemissie - in het bedrijf of daarbuiten. ... Over het geheel gezien, verwachten we in veenweidegebieden geen toe- of afname aan broeikasgassen door een veranderend aantal koeien. Dit wordt in de berekeningen dan ook niet meegenomen.	NVT	NVT volgens methodedocument
4.3b	Gewasopbrengst: Mocht een hoger waterpeil leiden tot een minder hoge opbrengst, dan zal er voer van elders aangekocht moeten worden of de productie van veevoeder op het eigen bedrijf moet worden verhoogd. In de totale CO2 balans wordt de CO2 uitstoot die hierdoor wordt veroorzaakt (meer transportbewegingen/hogere opbrengst eigen bedrijf), verdisconteerd (zie hiervoor hoofdstuk 6 'Bepalen projectemissies). Dit geldt echter niet voor biologische boeren (SKAL-gecertificeerd).	NVT	NVT, natuur.
4.4	Ontwatering van veengrond elders: Als de agrarische productie niet of minder kan plaatsvinden omdat het betreffende veenweidegebied gebruikt wordt voor CO2 emissiereductie/-opslag of voor natte teelten, zou het kunnen dat de agrarische productie elders extra wordt opgevoerd. Binnen de gebiedsgrenzen van het project kunnen andere stukken land worden gebruikt die tot dan toe niet werden gebruikt. Dit land kan dan ontwaterd worden en er kan extra veen oxideren. Ditzelfde kan ook plaatsvinden ver buiten het plangebied. Als deze intensivering plaatsvindt op veengrond door extra peilverlaging, dan wordt de CO2 emissiereductie per saldo minder of zelfs weer teniet gedaan. Gebeurt dit door keuzes en handelen van de grondeigenaar zelf dan dient dit te worden verdisconteerd in de berekening van de CO2 emissiereductie door het project.	NVT	NVT, natuur.
4.5	Ook zou het kunnen dat binnen het agrarisch bedrijf andere (veen-)percelen intensiever worden gebruikt (meer bemest en bewerkt) waardoor de CO2 uitstoot op deze percelen toeneemt. In de berekeningen (zie hoofdstuk 7, voetnoot 12) wordt een vaste waarde aangehouden van 0,4 ton CO2-eq./ha/jaar, tenzij er sprake is van een biologische boer (SKAL gecertificeerd) wanneer deze forfaitaire CO2-toeslag niet wordt berekend.	NVT	
4.6	Afvoer steenachtig materiaal: Bij functieverandering van veenweide naar natuur kan het gebeuren dat de veenachtige toplaag wordt verwijderd en afgevoerd buiten het projectgebied. Als dit veen wordt blootgesteld aan de lucht dan leidt dit tot een verhoogde CO2-emissie buiten het projectgebied. Als dit gebeurt dan moeten deze emissies worden verrekend in de totale CO2-balans van het project (zie ook hoofdstuk 6).	NVT	

4.7	Involed pompgestuurde infiltratie aanleg en exploitatie: Als gebruik wordt gemaakt van pompgestuurde waterinfiltratie, dan zal de CO ₂ -impact hiervan moeten worden verdisconteerd. Het gaat hier om zowel de aanleg als exploitatie van pompgestuurde waterinfiltratie. Voor de aanleg is het te gebruiken materiaal van de drainagebuizen van belang. Voor het PVC (het meest gebruikte materiaal voor drainagebuizen) kan gebruik worden gemaakt van een LCA-waarde uit bijvoorbeeld de Ecolnvent dataset. Voor dieselverbruik moet een waarde worden gebruikt uit www.co2emissiefactoren.nl en voor elektriciteit geldt overeenkomstig de SNK-regel (CO ₂ -reductieberekening elektriciteit in het licht van het ETS) de actuele waarde voor de emissie van een moderne gascentrale conform de PBL-methode. Wordt de benodigde elektriciteit lokaal op een duurzame manier opgewekt dan mag worden aangenomen dat er geen CO ₂ -effect optreedt.	NVT	slootpeilverhoging
5. Vaststelling van de baseline			
5.1	Het slootwaterpeil wat het meest wordt gehanteerd in een waterschap kan worden gezien als de gangbare praktijk in dit deel van het veenweidegebied: voor dit projecttype wordt dit gangbare slootwaterpeil de baseline. Aangezien in elke provincie/waterschap het gangbare slootwaterpeil anders is, zal in elk waterschap/provincie de baseline onderbouwd moeten worden.	Ja	Peilbesluit 2016 heeft een flexibel peil van NAP -2,46m tot Nap -2,31m. Onderpeil -2,46 NAP geldt als baseline (zie ook opmerking bij criterium 0.1).
5.2	Daarnaast komt het in de praktijk geregeld voor dat het waterpeil hoger staat dan wat volgens een peilbesluit noodzakelijk is. Aangezien we de werkelijke CO ₂ emissiereductie willen vergoeden met CO ₂ certificaten is het van belang om te weten wat het werkelijke waterpeil is voordat het peil omhoog gezet gaat worden. Met andere woorden: als het waterpeil in een gebied gemiddeld hoger staat dan het peilbesluit, dan wordt het feitelijke gemiddelde waterpeil de baseline. Dit laatste wordt vastgesteld door op een vergelijkbaar naburig perceel de waterstand te meten of op basis van eerdere meetgegevens vast te stellen wat het gemiddelde grond- en slootwaterpeil is voordat de ingreep plaatsvindt (zie ook hoofdstuk 8 'Monitoring').	Ja	Projectindieneer heeft referentieperceel in samenspraak met waterschap gekozen. Omdat er een sloot tussen de bomenrij en de peilbuislocatie zit wordt niet verwacht dat de bomen de gemeten grondwaterstand verstoort. Ook wordt, naast dit referentieperceel, gebruik gemaakt van de peilbuismetingen in het projectgebied zelf als referentie. Zie verder toelichting in bijlage 2b en 2c. Met zorgvuldige analyse van de meetresultaten zal het gemiddelde baseline peil worden bepaald.
5.3	Bij VvV met behoud van agrarische weidefunctie: Indien er sprake is van een subsidie vanuit ANLb (Subsidieregeling Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer) dan is de baseline het waterpeil dat voor het betreffende natuurdoeltype geldt. Alleen peilverhogingen bovenop en buiten de periode waarop het vanuit de subsidie verplichte peil omhoog gezet moet worden, komen in aanmerking voor CO ₂ certificaten.	NVT	
5.4	De emissies worden jaarlijks bepaald op basis van de relatie van CO ₂ -uitstoot en gemiddelde grondwaterpeilen. Hiertoe wordt de relatie van grondwaterpeil met CO ₂ -emissie gebruikt, met een conservatieve correctie voor klei of andere koolstofarme grond (deze is afgeleid van Fritz et al, 2017). Hierbij wordt er van uitgegaan dat klei en andere koolstofarme grond geen CO ₂ -uitstoot veroorzaakt. Ook wordt aangenomen dat de vorming van CO ₂ door veenoxidatie langzamer verloopt dan het transport van CO ₂ door de kleilaag, waardoor de afdekkende werking van een kleilaag kan worden verwaarloosd. Voor het berekenen van de CO ₂ -uitstoot wordt uitgegaan van de in figuur 5 opgenomen formule : Y=-0,45X +0,088 ofwel CO ₂ -uitstoot = -0,45GMG*FV + 0,088, waarbij: CO ₂ -uitstoot: in ton/ha/jaar GMG: Gemiddeld Grondwaterpeil [cm onder maaiveld, en met een minteken: min*min=plus] FV: Fractie Veen gerekend vanaf maaiveld tot GMG-niveau. Dit aandeel veen is uitgedrukt in een factor die varieert van 0 (geen veen) tot 1 (100% veen), ofwel: (gronddikte tot GMG [cm] - dikte kleilaag [cm] - dikte andere grondsoorten dan veen onder veenlaag [cm]) / gronddikte tot GMG[cm]. Als de grond puur veen is, is de fractie dus 1.	Ja	De berekening is nu conform methodedocument (getoest adhv steekproef).
5.5	Waar nodig wordt er gecorrigeerd voor de CO ₂ -eq uitstoot van methaan- en lachgas in relatie met het grondwaterpeil. De CO ₂ -eq emissies voor methaan- en lachgas zijn aangegeven in Tabel 1. Bij grondwaterstanden boven maaiveld is de totale CO ₂ -eq uitstoot afgeleid o.b.v. Jurasinski et al, 2016.	Ja	Tabel 1 is toegepast en voor een nauwkeurige GHG-berekening is het gebied opgesplitst in delen met overeenkomstige maaiveldhoogte.
5.5a	De in tabel 1 opgenomen waarden voor het grondwaterpeil verspringen steeds met 10 cm. Is er bij een project sprake van een tussenliggende waarde dan moet de emissie van methaan en lachgas via lineaire interpolatie tussen de twee naastliggende waarden uit de tabel, worden bepaald (zie ook voorbeeldberekening in hoofdstuk 7, in het groene kader).	Ja	Interpolatie nu correct uitgevoerd (steekproefsgewijs gecheckt).
5.6	Bij VvV met behoud van agrarische weidefunctie: Het is denkbaar dat in de toekomst een hoger waterpeil verplicht wordt gesteld voor agrarische gebieden. In dat geval moet de baseline voor nieuwe maar ook lopende projecten worden aangepast. Na een periode van 10 jaar worden additionaliteit en baseline opnieuw vastgesteld voor een volgende 10-jaarlijkse periode.	NVT	
5.7	Bij VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludicuturen): Hiervoor geldt dezelfde baseline als bij VvV met behoud van agrarische weidefunctie. Daarboven komt nog dat andere teelten ook extra koolstof vastleggen in de bodem door wortelresten achter te laten. Dit moet worden vergeleken met het aantal kilo droge stof welke normaliter in een graslandmat wordt vastgelegd. Dit laatste wordt onderdeel van de baseline.	NVT	
5.8	Bij VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludicuturen): Ook hier geldt dat het beleid in de loop der jaren kan veranderen. Het is daarom ook hier logisch om de termijn tot het eerste evaluatiemoment niet te lang te laten zijn om de baseline te kunnen aanpassen aan wat wettelijk verplicht is. Ook hier wordt gekozen voor een eerste termijn van 10 jaar	NVT	
5.9	Bij VvV met natuurontwikkeling of natuurbehoud: In gebieden die na de peilverhoging een natuurfunctie krijgen of behouden, mag qua projectduur worden uitgegaan van een veel langere projectperiode, van maximaal 50 jaar. De reden is dat bij natuurgebieden mag worden uitgegaan van een langdurig bestendige situatie omdat de status natuurgebied wettelijk of planologisch is vastgelegd. Natuurterrein behorende instanties hebben in de regel geen reden om de functie weer te veranderen. Indien dat – bijvoorbeeld voor particuliere natuurbeheerders – onvoldoende is vastgelegd in statuten of andere documenten, dan kan dat alsnog notarieel worden vastgelegd.	Ja	10 jaar

5.9a	Bij VvV met natuurontwikkeling of natuurbehoud: Als het natuurgebied in aanmerking komt voor subsidie vanuit SNL (Subsidieregeling Natuur en Landschap) is de baseline die dan geldt het waterpeil dat voor het betreffende natuurdoeltype verplicht is om te hanteren. Alleen verdere peilverhogingen komen in aanmerking voor CO2 certificaten. Daarbij is het zomerhalfjaar extra belangrijk, omdat dan veenoxidatieprocessen het snelst verlopen.	Ja	Zie opmerking 3.4
5.9b	Bij bestaande natuurgebieden kan de optredende klimaatverandering met langere periodes van droogte in specifieke situaties leiden tot verdroging van het veen en dus oxidatie. Zo'n specifieke situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen bij hoogveenengebieden waar het grondwaterniveau vaak met behulp van kades op peil moet worden gehouden. Is de verwachting dat de kades hiertoe onvoldoende toe in staat zijn en deze situatie zal verergeren, dan dient in de baseline een beeld te worden geschetst hoe zo'n situatie zich zonder het treffen van extra maatregelen naar de toekomst zal ontwikkelen. Zo'n baseline dient zo goed mogelijk en realistisch te worden onderbouwd. Voor het berekenen van de optredende emissies door veenoxidatie kunnen dezelfde factoren worden gehanteerd zoals hierboven voor andere vormen van VvV (Figuur 3 en tabel 1). Bij de waarden voor de emissies voor de overige broeikasgassen mag ervan uit worden gegaan dat er geen lachgasemissie optreedt wanneer er geen bemesting plaatsvindt.	NVT	
5.9c	Bij VvV met natuurontwikkeling of natuurbehoud: Hoewel bij natuurgebieden mag worden uitgegaan van een projectduur van maximaal 50 jaar, moet ook hier de baseline wel periodiek worden geëvalueerd. Zowel voor gebieden die een (nieuwe) natuurfunctie krijgen of deze (door middel van aangepast beheer) behouden, moet worden uitgegaan van een frequentie van 10 jaar waarna de baseline wordt geëvalueerd en indien nodig wordt aangepast indien sprake is van gewijzigde inzichten. Mocht een natuurbeheersorganisatie inmiddels een beroep kunnen doen op nieuwe beheersubsidies, dan zijn de inkomsten vanuit CO2-certificaten immers niet meer nodig. In ieder geval mag er geen sprake zijn van onterechte stapeling van deze inkomsten met subsidies.	NVT	Projectduur 10 jaar.
6. Bepaling projectemissies			
6.1	Bij VvV met behoud van agrarische weidefunctie: De hoeveelheid CO2 die vrijkomt in een veenweidegebied, is afhankelijk van het grondwaterpeil en het beheer van de grond. Deze hoeveelheid wordt berekend door middel van monitoring van het grondwaterpeil. Dit grondwaterpeil wordt continue gemeten. Aan de hand van deze meetgegevens wordt berekend wat de CO2 uitstoot is geweest bij dat grondwaterpeil. Daarnaast wordt de CO2 uitstoot berekend als gevolg van onder meer het elders aanvoeren van extra veevoeder (verwaarloosbaar) en een ander beheer (0,4 ton CO2-eq/ha/jaar); zie hoofdstuk 4 Projectgrens, dit geldt niet voor biologische boeren. De projecteigenaar moet laten weten welke overige CO2 emissies van zijn project toe- dan wel afnemen. Tezamen vormt dit de uitstoot zoals die is na realisering van het project	NVT	
6.2	Bij VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludiculturen): Het telen van natte teelten, en die van lisdodde in het bijzonder, is relatief ongunstig v.w.b. de uitstoot van methaan. Doordat de stengel een lange pijp is, kan methaan erdoor ontsnappen. Verder komt vooral methaan vrij als gasbellen uit de bodem als de teelt onder water staat. Door de teelt in het groeiseizoen periodiek even 'droog' te laten vallen, kan deze methaanbron grotendeels vermeden worden. Dit zou dus de standaard teeltpraktijk moeten zijn. De methaan- en lachgasemissies bij natte teelten worden in de vorm van CO2-eq. verdisconteerd in de totale hoeveelheid vermeden CO2 uitstoot. Uitstoot bij een waterpeil op maaiveld is ca. 8,9 ton CO2eq/ha/jr (zie Tabel 1). Dit komt ongeveer overeen met de inschatting van Landschap Noord-Holland van 10 ton CO2eq/ha/jr bij lisdoddeteeft [Landschap Noord-Holland, 2014]. Correctie voor methaan- en lachgas emissies vindt plaats door gebruik te maken van Tabel 1.	NVT	
6.3	Bij VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludiculturen): Indien bij het onder water zetten de grasmat wordt verwijderd, dan vermindert dit de uitstoot van methaan. Hoeveel methaanuitstoot hiermee vermeden kan worden, is niet bekend. Zolang hiervoor geen betrouwbare gegevens zijn, wordt ervan uitgegaan dat de grasmat niet is verwijderd en dat er methaanemissies zullen zijn.	NVT	
6.4	Bij VvV met natuurontwikkeling of behoud: Ook bij de omzetting naar natuur kan methaan en lachgas vrij komen (afhankelijk van het grondwaterpeil en natuurtipe). Deze hoeveelheden worden verrekend met de totale CO2 uitstoot. Extra methaanuitstoot treedt, evenals hierboven is beschreven voor natte teelten, op als de bestaande grasmat onder water wordt gezet. In dat geval dient hiervoor gecompenseerd te worden (zie hiervoor Tabel 1). Dit kan worden voorkomen/vermindert door de grasmat af te plaggen. Hoeveel methaanuitstoot hiermee vermeden kan worden, is niet bekend. Zolang hiervoor geen betrouwbare gegevens voor zijn, wordt hiervoor niet gecorrigeerd.	Ja	Ja de basisberekening en Tabel 1 zijn toegepast.
6.5	Bij VvV met natuurontwikkeling: Wel is uit praktijkervaring bekend dat afplaggen in combinatie met het afgraven van de bovenste 30 centimeter de methaanemissies tot nul reduceert [mondelijke mededelingen C. Fritz]. In dat geval hoeft er niet te worden gecorrigeerd voor methaanemissies.	NVT	Niet aan de orde.
6.6	Bij VvV met natuurontwikkeling: Indien de grond wordt afgeplagd en zodanig wordt toegepast dat deze in contact komt met lucht, dan veroorzaakt dit extra CO2 uitstoot. In dat geval moet inzichtelijk worden gemaakt hoeveel veen hierdoor oxideert en hoeveel CO2 hierdoor jaarlijks vrijkomt en voor welke periode dit geldt. Deze extra uitstoot wordt dan meegenomen in de berekening van de totale CO2 balans.	NVT	
7. Bepaling emissiereductie			
7.1	Reductie/ha = emissie baseline/ha minus emissie nieuw/ha (beide adhv Figuur 1 en Tabel 1) plus emissie gewijzigd beheer (standaard 0,4/ha, NB: niet voor biologische boeren - SKAL gecertificeerd) minus onzekerheidsmarge 10% (dit laatste geldt niet bij VvV met natuurontwikkeling)	Ja	Alleen basisberekening en Tabel 1 van toepassing.
7.2	Bij VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludiculturen): Voor natte teelten wordt daarnaast de vastlegging van koolstof in permanent achterblijvende wortelresten in de grond meegenomen. De emissiereductie hierbij bedraagt het verschil tussen de koolstofvastlegging die plaatsvindt in de grasmat bij de productie van gras (zie baseline) en de permanente vastlegging in de specifieke natte teelt (bv. lisdodde wortelmat). Voor lisdodde wordt hierbij in de praktijk (éénmalig) gemiddeld 20 ton CO2/ha ondergronds vastgelegd t.o.v. grasteelt (mondelijke mededeling onderzoekers C. Fritz en J. Geurts, Radboud Universiteit).	NVT	

7.3	Bij VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludiculturen): Wanneer er sprake is van producten met een lange levensduur is dat relevant voor het klimaatbeleid (langcyclische vastlegging). Ook wanneer hiervan sprake is, wordt het in deze methode niet meegenomen aangezien het aan de afnemer is of die de gewassen zodanig verwerkt dat de koolstof lang- (verwerken in bouw materiaal) of kortcyclisch (verwerking tot veevoer) wordt vastgelegd. De teler van deze gewassen heeft hier geen zeggenschap over.	NVT	
7.4	Bij VvV met natuurontwikkeling (functieverandering naar natuur of peilverhoging bestaand natuur): wanneer het waterpeil boven maaiveld uitkomt, is een correctie nodig voor de uitstoot van methaan, zie Tabel 1.	Ja	Is feitelijk een herhaling van criterium 6.4
7.4a	Bij VvV met natuurontwikkeling: Ook bij natuur kan extra koolstof worden vastgelegd in de vorm van veen, moeras(-bos) of gewassen. Deze extra vastlegging zal meegenomen worden in de totale emissiereductie voor zover de CO2 langdurig wordt vastgelegd (langcyclisch). Dient onderbouwd te worden in projectdocument.	NVT	Niet aan de orde.
7.5	Bij VvV met natuurontwikkeling: Ook kan de biomassa, die van deze gronden vrijkomt bij maai- of cyclisch beheer, mogelijk langdurig uit de koolstofcyclus worden gehouden, afhankelijk van de toepassing. Hiervoor geldt hetzelfde als bij paludicultuur: de certificaatrechten hiervoor liggen in principe bij de verwerker van deze grondstoffen (tenzij die deze afstaat/overdoet/verkoopt aan de leverancier, i.c. de natuurbeheerder) en worden dus <u>niet</u> meegenomen in de emissiereductieberekening.	NVT	Gaat over geogoste producten.
8. Plan voor monitoring van projectvoortgang			
8.1	Hiervoor zal de grondwaterstand moeten worden gemonitord tijdens de looptijd van het project. Dit gebeurt door middel van een systeem van diverse peilbuizen die real time het grondwaterpeil meten op de betreffende locatie.	Ja	Is beschreven in projectplan.
8.2	Voor elk perceel wordt in het midden ervan een peilbuis geplaatst. Met behulp van de GGOR-tool13 van Waternet wordt het gemiddelde grondwaterpeil voor dit perceel berekend. Alternatieve meetmethoden zijn toegestaan, mits geaccordeerd door het Waterschap of een kennisinstelling. Het oordeel van het Waterschap of kennisinstelling, als onafhankelijke partij, dient schriftelijk te worden gecommuniceerd, als bijlage bij het projectplan.	Ja	Meetplan met tenminste 5 meetpunten is goedgevonden door het waterschap (brief meegestuurd) als middel om het model te bevestigen. Het waterschap heeft geen eigen modellen en wijst naar de modellen gebruikt in Friesland en Noord Holland. De keuze voor de modelversie uit Noord Holland is voldoende onderbouwd. Ook is in deze versie van het projectplan de nieuwe (verbeterde) interpretatie van de formules toegepast.
8.3	De gegevens van deze peilbuizen worden regelmatig uitgelezen. Het plaatsen van de peilbuizen en het opslaan en verwerken van de data gebeurt door een onafhankelijke, gespecialiseerde organisatie, d.w.z. een organisatie die geen direct (financieel) belang heeft bij de peilverhoging, en die werkt volgens het Handboek meten van grondwaterstanden in peilbuizen (STOWA, 2012), waarbij naast de meetresultaten ook de meetlijn en de ruwe meetdata, indien gewenst, gecontroleerd kunnen worden tijdens de periodieke verificatie.	Ja	Is beschreven in projectplan.
8.4	Voor de baseline: Zoals uitgelegd in hoofdstuk 5, wordt, om een goed beeld te krijgen van het waterpeil van de nul situatie (vóór verhoging van het waterpeil): • het grondwaterpeil 1 jaar voordat de peilwijziging wordt doorgevoerd gemeten; of • vindt deze meting plaats in een vergelijkbaar/representatief (vergelijkbaar qua afstand tot sloten) naburig perceel.	Ja	Referentieperceel wordt toegepast.
8.5	Bij VvV met behoud van agrarische weidefunctie: Ook kan er gebruik worden gemaakt van al bestaande peilbuizen in het land. De onafhankelijke organisatie bepaalt of de bestaande peilbuizen al dan niet kunnen worden gebruikt.	NVT	
8.6	Bij VvV met behoud van agrarische weidefunctie: Bij locatiebezoek of via google maps is het van belang om tussentijds te controleren of er misschien akkergewassen worden geteeld (zie ook risicoanalyse in hoofdstuk 8).	NVT	
8.7	Bij VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludiculturen): Voor natte teelten waarbij het waterpeil boven het maaiveld staat, kan het waterpeil eenvoudig visueel worden afgelezen. Hiervoor hoeven er geen peilbuizen te worden gebruikt. Voor natte teelten waarbij het waterpeil onder het maaiveld is gelegen, kan net als bij de monitoring van VvV in veenweidegebieden met behoud van een agrarische functie, een peilbuis worden gebruikt.	NVT	
8.8	Bij VvV i.c.m. het telen van natte teelten (paludiculturen): Daarnaast wordt bij deze natte teelten een jaarlijkse steekproef van de wortelresten genomen en bepaald hoe hoog het droge stofgehalte is of er kan een forfaitaire waarde worden opgenomen op basis van bestaand onderzoek. De jaarlijkse aangroei van deze wortelresten wordt als koolstof vastlegging meegenomen in de totale vermeden CO2-eq uitstoot.	NVT	
8.9	Bij VvV met natuurontwikkeling: Bij een waterpeil onder het maaiveld wordt de methode met behoud van agrarische weidefunctie gevolgd (met peilbuizen en door gebruik te maken van Tabel 1). Voor waterpeilen op of boven het maaiveld wordt de methode voor het telen van natte teelten gevolgd (inclusief de correctie voor methaan- en lachgas). Verder wordt een onderbouwde inschatting gemaakt van de koolstof die is vastgelegd in plantaardig materiaal welke in het gebied achterblijft.	NVT	
8.10	Alle monitoringsresultaten en de daaruit voortkomende berekeningen worden door een externe partij geverifieerd.	Ja	Niet expliciet genoemd in het projectplan, maar dit is toch een bindende voorwaarde van SNK Beschrijf hoe met deze risico's wordt omgegaan.
9. Risico's			
9.a	Bij pompgestuurde infiltratie: Het is mogelijk dat de watertoevoer pomp door gebrek aan zonne- of windenergie, of door technische oorzaken niet voldoende water in de regelput kan pompen. Ook is het mogelijk dat er (tijdelijk) onvoldoende water naar de sloot kan komen. Dit is te ondervangen door ondersteuning met accu's en door meerdere regelputten met toevoer pomp aan te leggen. Ook moet de waterput groot genoeg worden uitgevoerd om bufferend vermogen te hebben. Een additionele (verplaatsbare) watertank is hierbij ook een alternatief. Het is van belang dat de verzamel drain onder het oude grondwater niveau ligt om te voorkomen dat deze droog komt te staan, en de drainagebuizen als beluchter gaan werken, wat juist extra veenoxidatie als gevolg heeft.	NVT	
9.b	Bij pompgestuurde infiltratie: Drains die beschadigd raken of door verstopping of andere redenen niet goed functioneren kunnen een risico vormen voor de te behalen CO2 reductie. Regelmatige controle en spoelen van de drains zijn hier van belang.	NVT	

9.c	Bij pompgestuurde infiltratie: Vanwege klimaatveranderingen is het zeer waarschijnlijk dat er steeds vaker langdurige droogte zal ontstaan. Hierdoor daalt het oppervlaktewaterpeil in het projectgebied. Als dit leidt tot sproeiverboden, wat de laatste jaren enkele malen is voorgekomen, dan is het van belang dat er grondwater i.p.v. oppervlaktewater opgepompt kan worden om de gewenste grondwaterstanden te kunnen handhaven. Deze extremen moeten wel bijgehouden worden om zo een goede onderbouwing te kunnen geven van de emissiereductie. Dit wordt ook gedaan door het real time meten van het waterpeil (zie hoofdstuk 8, Monitoring).	NVT
9.1	Bij VvV met behoud van agrarische weidefunctie of bij natte teelten (paludiculturen). Bij verkoop of om een andere reden zou een agrariër kunnen stoppen met de hogere waterpeilen. Ook bij het telen van natte gewassen kan de opbrengst tegenvallen waardoor de agrariër met het project wil stoppen. Dit wordt voorkomen door contractuele afspraken met de betreffende agrariër waarin ook consequenties worden opgenomen bij het niet naleven van het contract. Ook het jaarlijks uitbetalen aan de agrariër is een stok achter de deur om de afspraken na te komen. Verder is er een mogelijkheid om een aantekening voor het betreffende perceel van het hogere peil in het register van het Kadaster te laten zetten. Ook kan het Waterschap worden verzocht om een nieuw peilbesluit te nemen voor het betreffende perceel waardoor dit vast komt te liggen. Stopt een agrariër toch dan vervalt bij ex-post certificering de verstreking van certificaten. Ex-ante certificering is alleen mogelijk wanneer een agrariër zich van tevoren contractueel vastlegt voor de periode waarvoor deze vorm van certificering geldt.	NVT
9.2	Bij VvV met behoud van agrarische weidefunctie. Met de grondeigenaren wordt als een van de voorwaarden opgenomen om het toepassen van akkerbouw/maisteelt niet mogelijk te maken op de percelen waar VvV wordt toegepast.	NVT
Niet getoetst - Aanvraag Ex Ante		
Methode- document:	7.6	Ex ante certificering is onder voorwaarden mogelijk per periode van vijf jaar gedurende de projectlevensduur. Hierbij wordt bij aanvang van een vijfjaarlijkse periode 85% van de geschatte emissiereductie gedurende die periode als emissiereductiecertificaten beschikbaar gesteld. 15% van de certificaten wordt in een buffer aangehouden, en beschikbaar gesteld na afloop van de vijfjaarlijkse periode, indien uit de monitoring and verificatie blijkt dat deze emissiereductie daadwerkelijk is behaald. Meer informatie is te vinden in het 'Ex-post versus ex-ante certificering bij projecten in veenweidegebieden', dat separaat beschikbaar is.
Ex Ante document	EA1	Om in aanmerking te komen voor ex ante-uitgifte is het van belang dat per projecttype redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de omstandigheden en parameters voor het bepalen van emissiereductie vooraf bekend zijn en voorspelbaar blijven gedurende een bepaalde projectperiode.
	EA2	Verder moet aangetoond worden dat de inkomsten aan het begin van het project belangrijk zijn om de financiering rond te krijgen
	EA3	Indien een projectontwikkelaar onder bijzondere omstandigheden toch voor een langere periode dan vijf jaar emissiereductiecertificaten vooraf wil ontvangen, dan kan een beargumenteerd verzoek daartoe worden voorgelegd aan de Overleggroep van de GDNK.
	EA4	Indien voor dit project redelijkerwijs een consistente en bestendige situatie in het gebied mag worden verwacht (bijvoorbeeld bij de omzetting in natuur met een beheerder die er geen belang bij heeft het waterpeil weer te verlagen, zie ook hieronder bij 'condities') en daarmee de CO2- emissiereductie over een langere periode goed is in te schatten, dan kan dit project in aanmerking komen voor ex ante uitgifte van certificaten: x aantal certificaten voor een vastgestelde projectlevensduur
	EA5	Een andere conditie voor ex ante uitgifte van certificaten heeft te maken met wie de beheerder is van het gebied waar het project plaatsvindt. Bijvoorbeeld, bij een natuurproject is de beheerder vaak een terreinbeherende natuurorganisatie, maar dit kan ook een andere (particuliere) organisatie zijn. Bij functieverandering naar natuur moet de bestendigheid van deze verandering in ieder geval gegarandeerd zijn voor de periode waarop de ex ante uitgifte betrekking heeft. Met het oog hierop is ex ante uitgifte alleen betrouwbaar toe te passen wanneer de verplichting om het projectgebied gedurende de betreffende periode natuur te laten zijn bij de notaris is vastgelegd in de vorm van een kwalitatieve verplichting/erfdienstbaarheid. Wanneer de nieuwe functie natuur wettelijk of planologisch is vastgelegd, is dat ook voldoende waarborg.

Ja
Nee
?
NVT